

Antimonopolní úřad se kvůli nevyřizování podnětů ohledně veřejných zakázek dostal do hledáčku ombudsmanky.

KATEŘINA KOLÁŘOVÁ

BRNO Na práci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) se zaměřila Kancelář veřejného ochránce práv. LN zjistily, že Stanislav Křeček, zástupce ombudsmanky, začal z vlastní iniciativy prošetřovat, jak antimonopolní úřad nakládá s podněty k prověření veřejných zakázek. Ty úřad nevyřizuje, pokud není uhrazen desetitisícový poplatek. Pod stůl tak ale spadnou i podněty od policie a jiných státních orgánů.

„Právní úprava, která poplatek zavedla, vzbudila velkou pozornost médií, laické i odborné veřejnosti. Jejím předmětem byla jak otázka výše poplatku, tak možná nezákonnost či protiústavnost zpoplatnění podnětu. Odborné kruhy poukazují na možné absurdní dopady výkladu zákona. Zástupce ombudsmanky se proto rozhodl ověřit reálnou praxi,“ napsala LN Iva Hrazdílková, tisková mluvčí Kanceláře veřejného ochránce práv.

Antimonopolní úřad je státní orgán, který má za úkol hlídat dodržování pravidel při zadávání veřejných zakázek. Zadavatele tendrů mimo jiné kontroluje na základě podnětů od zainteresovaných subjektů. Ty jsou od října 2016 zpoplatněny deseti tisíci. Teprve po zaplacení poplatku se úřad připadem začne zabývat.

Odborníci ale varovali, že poplatek odradí nejen kverulanty, ale i poctivce. Už loni v říjnu Nadační fond proti korupci ve své analýze uvedl, že zavedení poplatku 25násobně snížilo kontrolu veřejných zakázek. Za vše mluví čísla, která si fond od ÚOHS vyžádal. Před zavedením poplatku zahájil úřad během deseti měsíců na základě podnětů 435 kontrol a ve 391 případech konstatoval porušení zákona.

Rafajův úřad neřeší podněty policie

LIDOVÉ NOVINY | Čtvrtek 22. března 2018

Ve stejném časovém úseku po zavedení poplatku zahájil ÚOHS na základě podnětů pouhých 19 kontrol. V 16 z nich konstatoval porušení zadávacích pravidel.

Deset tisíc odradí

Argumentem pro zavedení poplatku bylo údajně „paralyzování úřadu tisíci podněty, které si dovolí někdo podat jen proto, že je to zadarmo“. To uvedl v prosinci 2015 Petr Rafaj, šéf ÚOHS, na půdě poslanceckého výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Tam se návrh zákona k zadávání veřejných zakázek projednával. Antimonopolní úřad se na tvorbě zákona podílel jako gestor. Kapitulu o dohledu pak vytvářel výhradně, jak plyne ze zápisu.

Do zákona se dostalo i ustanovení, podle kterého musí poplatek za podnět zaplatit také státní orgán. To přitom není obvyklé. Zákon o správních poplatcích dokonce přímo ukládá, že státní orgány jsou od takových poplatků osvobozeny. Zákon o zadávání veřejných zakázek je ale vůči tomuto předpisu „speciální“, tudíž se od něho může odchýlit.

„Ze strany antimonopolního úřadu při tvorbě tohoto ustanovení nebyla dodržena legislativní pravidla a byla ignorována obecná právní úprava správních poplatků. U ji-

ných dohledových orgánů má například policie ze zákona výjimku z placení poplatků,“ řekl LN Miroslav Cák, právník Nadačního fondu proti korupci.

Podle tohoto ustanovení zákona úřad poplatek prominout nemůže.

A to byt by směřoval od policie či ministerstva a obsahoval závažná podezření. „Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vyřizuje podněty v přísném souladu s platnou právní úpravou,“ napsal LN Martin Švanda, tiskový mluvčí ÚOHS.

Vedle odvolávání se na striktní literu zákona měl úřad podle zdrojů LN loni v létě přijmout interní směrnici, kterou si pojistil, že se podnět bez poplatku vůbec nedostane do rukou erudovaného úředníka ÚOHS. Asistentce ředitele

odboru, které se věc dostane na stůl jako první, to dokonce zakazuje. „Jestliže nedošlo k uhrazení poplatku, asistentka podnět bez dalšího založí a nepředává jej referentovi, vedoucímu oddělení, řediteli odboru či místopředsedovi Úřadu k vyřízení či prošetření,“ podrobně uvádí předpis.

Právě neprošetřování podnětů od státních orgánů je pro řadu právních expertů nepochopitelné. Úřad se ale legitimně hájí doslovným výkladem zákona, který si sám napsal.

„Právní úprava poplatku za podání podnětu je nepovedená a nekonceptní. Je absurdní, aby za podněty musely platit státní orgány, jako například policie anebo ministerstva,“ dodal k tomu Cák.

Šetření Kanceláře veřejného ochránce práv dosud není skončeno. Z toho důvodu tak ani jedna ze stran nechce věc blíže komentovat. Švanda ale LN potvrdil, že úřad spolupracuje na odstranění nedostatků. Zda tím měl na mysli i interní směrnici, není jisté.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže si sám napsal zákon, na který se „vymlouvá“

■ Úřad vede od roku 2009 **Petr Rafaj** (vlevo), bývalý poslanec ČSSD. Kvůli jeho politické minulosti bývá úřad často terčem kritiky.

■ Rafaj se o zavedení poplatku za podání podnětu sám zasazoval. „Úřad se dostává do krizové situace a je zahlcen,“ uvedl v prosinci 2015. Tehdy řekl, že by podmínkou měl být „byť stokorunový poplatek“.

■ Počínaje říjnem 2016 byl zaveden poplatek ve výši **deset tisíc korun**.

■ Zákon uvádí, že plátcem poplatku jsou i státní orgány. Byť většinou

právě tyto orgány bývají od poplatků osvobozeny. Úřad tak například podnět od policie, ke kterému nebyl zaplacen poplatek, neprošetřuje.

■ Úřad se odvolává na striktní dodržování litery zákona.

■ Autorem částí zákona, která upravuje dohled, byl právě antimonopolní úřad.

■ Podle Nadačního fondu proti korupci **klesla kvůli poplatku kontrola veřejných zakázek pětadvacitinasobně**.